



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl soudcem Tomášem Kocourkem v právní věci žalobce: V. D., bytem H., P., zastoupen M. I., bytem Č. a., P., proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha, o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 23. 5. 2016, čj. X,

t a k t o :

- I. Žaloba **se zamítá**.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce napadl žalobou shora označené rozhodnutí žalované ze dne 23. 5. 2016 (dále jen „napadené rozhodnutí“), kterým byly zamítnuty jeho námitky a bylo potvrzeno rozhodnutí žalované ze dne 1. 4. 2016, čj. R-1.4.2016-429/X (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“). Prvostupňovým rozhodnutím zamítla žalovaná žádost žalobce o zvýšení starobního důchodu pro nesplnění podmínek § 56 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění účinném ke dni vydání rozhodnutí (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“).

Žalovaná v napadeném rozhodnutí uvedla, že jelikož žalobce získal 16 let doby pojištění v zaměstnání I.AA kategorie (uran), splnil podmínky § 21 zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění účinném do 31. 12. 1995 (dále jen „zákon o sociálním

zabezpečení“), dle něhož činí důchodový věk 55 let. Podle § 74 zákona o důchodovém pojištění zůstávají nároky na snížení věkové hranice pro vznik nároku na starobní důchod podle předpisů platných před 1. 1. 1996 po odpracování stanovené doby zaměstnání v I. pracovní kategorii zachovány do 31. 12. 2018, přičemž snížená věková hranice pro vznik nároku na starobní důchod se považuje za důchodový věk. Tohoto věku žalobce dosáhl dne 30. 11. 2003. Po dosažení důchodového věku lze další dobu pojištění započítat pouze za podmínek stanovených v § 34 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění. Žalobce nicméně tyto podmínky v období po 30. 11. 2003 nesplňoval, neboť toliko pobíral plný invalidní důchod, nevykonával výdělečnou činnost, což je nezbytná podmínka pro zhodnocení další doby pojištění. Z tohoto důvodu tak nebylo možné žalobci uznat další dobu pojištění za dobu od 30. 11. 2003 do 29. 1. 2011, kdy dosáhl „obecného“ důchodového věku dle přílohy k zákonu o důchodovém pojištění. Žalovaná žalobci v tomto řízení nově uznala dobu pojištění od 1. 9. 1964 do 30. 6. 1965 (celkem 303 dnů). Žalobce tak celkem dosáhl doby pojištění 39 let a 16 dnů a po snížení náhradních dob pojištění na 80 % 36 let a 4 dny. Jelikož žalobce před přiznáním starobního důchodu pobíral plný invalidní důchod, zjišťovala žalovaná, zda je pro žalobce výhodnější vycházet z osobního vyměřovacího základu stanoveného pro požadovaný starobní důchod, nebo z osobního vyměřovacího základu, z něhož byl vyměřen dříve přiznaný plný invalidní důchod (§ 19 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění). Dospěla přitom k závěru, že pro žalobce je výhodnější vycházet z osobního vyměřovacího základu, z něhož byl stanoven dříve přiznaný plný invalidní důchod. Z osobního vyměřovacího základu ve výši 69.972 Kč byl na základě aplikace redukčních hranic stanoven výpočtový základ ve výši 24.011 Kč. Vzhledem k tomu, že žalobce získal celých 36 let doby pojištění, činí procentní výměra důchodu 54 % (36 x 1,5) výpočtového základu, tedy 12.966 Kč. Ta se přitom dále zvyšuje dle § 76a věty první zákona o důchodovém pojištění o valorizace dle nařízení vlády, které nabyly účinnosti v období od 1. 1. 1996 do dne přiznání důchodu. Tímto způsobem by procentní výměra důchodu žalobce byla zvýšena až na částku 33.059 Kč. V důsledku aplikace § 76a věty druhé zákona o důchodovém pojištění je nicméně limitována maximální výše valorizace, takže procentní výměra důchodu činí 13.011 Kč. Jelikož žalobci již byla procentní výměra starobního důchodu přiznána v nejvyšší možné výši, neměl dodatečný zápočet doby pojištění (doba studia na Střední odborné škole Stará Turá) v období od 1. 9. 1964 do 30. 6. 1965 vliv na výši jeho starobního důchodu.

Žalobce napadl rozhodnutí žalované žalobou, v níž uvedl, že pojištěnec může splňovat více kritérií pro určení důchodového věku (obecného i sníženého) a v takovém případě platí jeho rozhodnutí, kdy odejde do důchodu. Žalobce nežádal o snížený důchodový věk na základě mimořádného poskytování starobního důchodu některým horníkům, i když podmínky pro to splnil. O starobní důchod požádal až v 65 letech, tj. od 30. 11. 2013. Již Úřad důchodového zabezpečení v rozhodnutí ze dne 2. 8. 1983 uvedl, že doba zaměstnání je 42 roků, stejnou dobu tak měla hodnotit jako dobu pojištění i žalovaná a přičíst k ní náhradní dobu 2 roky a 2 měsíce a dopočítat dobu do 18. roku života. Doba pobírání invalidního důchodu stavovského (dříve plného invalidního důchodu), jenž byl žalobci přiznan rozsudkem Krajského soudu v Praze ze dne 24. 5. 1988, se hodnotí

v rozsahu 80 %. Při pobírání tohoto důchodu nepožadovala společnost, aby důchodce pracoval, ale nezakazuje mu pracovat. Dále žalobce namítl, že žalovaná porušila ústavní princip rovnosti, neboť s ním zachází odlišně než s jiným pojištěncem V. Č., jenž rovněž získal nárok na snížený důchodový věk, avšak jako doba pojištění je mu uznávána celá doba pojištění až do dosažení obecného důchodového věku, přestože pobíral plný invalidní důchod a náhradu mzdy a nepracoval.

Žalovaná ve vyjádření k žalobě přisvědčila žalobci v tom, že je plně na něm, zda, kdy a o jakou dávku požádá. Plnění nelze žalobci nikterak vnutit. Žalobce požádal o starobní důchod od 30. 11. 2013, což žalovaná respektovala a přiznala mu starobní důchod od uvedeného data. Dávky důchodového pojištění jsou nicméně dávkami obligatorními, zákonnými, žalovaná tak musela reflektovat všechny zjištěné skutečnosti, tedy i tu, že žalobce získal 16 roků doby zaměstnání se stálým pracovištěm v podzemí v uranových dolech. Z toho plyne, že žalobci vznikl nárok na starobní důchod již dosažením věku 55 let. Doba pojištění tak byla stanovena jen k datu vzniku nároku na starobní důchod. Doba pojištění dosažená po tomto datu, tj. po 30. 11. 2003, nemohla být zohledněna. Žalovaná navrhla, aby soud žalobu zamítl.

Žalobce v replice poukázal na informaci obsaženou na portálu žalované (slovník sociálního zabezpečení) k heslu „Hornické důchody“, podle níž se zvláštní pravidla pro hornické důchody nepoužijí, pokud je běžný způsob výpočtu důchodu pro horníka příznivější. Právní názor žalované však vede k tomu, že kdo ve stejném vyměřovacím základu odpracoval v uranových dolech méně let, měl by vyšší důchod než ten, kdo odpracoval hodně let.

Při jednání, které bylo ve věci nařízeno, setrvali účastníci na svých procesních stanoviscích. Žalobce nově poukázal na to, že krácena na 80 % měla být pouze náhradní doba pojištění získaná po 1. 1. 1996, nikoliv náhradní doba získaná dle předchozích právních předpisů. K době pojištění po 30. 11. 2003 uvedl, že za něj bylo odváděno pojistné ze dvou důvodů, jednak státem z vypláceného plného invalidního důchodu, jednak pojišťovnou z náhrady výdělku po skončení pracovní neschopnosti. Nově poukázal i na porušení principu rovného zacházení, neboť žalovaná s ním zachází jinak než s F. K.

Poté, co soud ověřil, že žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou a po vyčerpání řádných opravných prostředků, přezkoumal napadené rozhodnutí v rozsahu uplatněných žalobních bodů (§ 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů, dále jen „s. ř. s.“). Vycházel přitom ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalované (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). Soud avizuje, že podle § 71 odst. 2 s. ř. s. lze rozšířit podanou žalobu o nové žalobní body pouze ve lhůtě pro podání žaloby (§ 72 odst. 1 s. ř. s.). Žalobními body uplatněnými nově až po uplynutí této lhůty se soud pro jejich opožděnost zabývat nemůže.

Žaloba není důvodná.

Ze správního spisu soud zjistil následující skutečnosti:

Dne 6. 11. 2013 požádal žalobce o přiznání starobního důchodu od 30. 11. 2013. Rozhodnutím ze dne 21. 11. 2013, čj. X, rozhodla žalovaná podle § 61a zákona o důchodovém pojištění tak, že od 30. 11. 2013 náleží žalobci namísto invalidního důchodu pro invaliditu III. stupně starobní důchod, a to ve výši doposud vypláceného invalidního důchodu pro invaliditu III. stupně. Žalobce podal proti tomuto rozhodnutí námitky. Rozhodnutí bylo rozhodnutím žalované ze dne 9. 1. 2014 autoremedurou zrušeno. Ve stejný den vydaným rozhodnutím žalované byl žalobci přiznán od 30. 11. 2013 starobní důchod ve výši 15.341 Kč měsíčně. Pro výši starobního důchodu bylo hodnoceno 35 roků pojištění. Výše procentní výměry starobního důchodu byla zvýšena podle § 76a zákona o důchodovém pojištění. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce námitky, v nichž se domáhal zohlednění další doby pojištění do dosažení věku 65 let. Námitky byly rozhodnutím žalované ze dne 4. 3. 2014, čj. X/315-MS, zamítnuty.

K tomu soud doplňuje, že žalobce napadl právě uvedené rozhodnutí žalované žalobou, která byla zamítnuta rozsudkem Krajského soudu v Praze ze dne 9. 2. 2015, čj. 43 Ad 21/2014 – 44, žalobcem podaná kasační stížnost pak byla zamítnuta rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 1. 2016, čj. 9 Ads 64/2015 – 63. V těchto rozsudcích se soudy již jednou zabývaly podstatnou částí námitek opětovně uplatněných v právě projednávané věci.

Dne 15. 3. 2016 požádal žalobce o zohlednění dalších dob pojištění, a to doby od 1. 9. 1963 do 5. 9. 1965 (učební poměr) a od 30. 11. 2003 do 29. 1. 2011 (pobírání invalidního důchodu). Rozhodnutím ze dne 1. 4. 2016, čj. R-1.4.2016-429/X, byla žádost žalobce o zvýšení starobního důchodu pro nesplnění podmínek § 56 zákona o důchodovém pojištění zamítnuta. Žalovaná toto rozhodnutí odůvodnila tím, že nárok na starobní důchod vznikl žalobci v 55 letech věku, neboť dosáhl 19 let pojištění v I.AA pracovní kategorii v uranových dolech. Pobírání plného invalidního důchodu a invalidního důchodu pro invaliditu III. stupně nelze po vzniku nároku na starobní důchod hodnotit, neboť se nejedná o dobu pojištění uvedenou v § 34 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění. Po vzniku nároku na starobní důchod lze žalobci započítat pouze částky vyplacené jako náhradu za ztrátu na výdělku po skončení pracovní neschopnosti.

Proti rozhodnutí žalované podal žalobce námitky. V průběhu řízení o námitkách žalovaná vyšetřila dobu pojištění od 1. 9. 1964 do 30. 6. 1965 z důvodu studia na Odbornom učilišti pri n. p. Presná mechanika, Stará Turá (nyní Stredná odborná škola Stará Turá). Napadeným rozhodnutím žalovaná námitku zamítla a potvrdila prvostupňové rozhodnutí žalované.

Z osobního listu důchodového pojištění žalobce ze dne 11. 5. 2016 a obsahu dávkového spisu plyne, že žalobce byl v době od 6. 9. 1965 do 4. 4. 1967 zaměstnán

v podniku Ch. Stará Turá. V době od 10. 4. 1967 do 9. 4. 1969 byl zaměstnán v Kovospracujícím podniku Bratislava a vykonával základní vojenskou službu. Od 21. 4. 1969 byl zaměstnán u koncernového podniku Uranové doly Příbram, a to až do 30. 9. 1988. Celé období zaměstnání v Uranových dolech Příbram je hodnoceno jako zaměstnání v I.AA pracovní kategorii (uran). Žalobce předložil potvrzení státního podniku D. ze dne 27. 8. 2013, podle něhož mu je vyplácena náhrada za ztrátu na výdělku po skončení pracovní neschopnosti od června 1982 do současnosti (přičemž nárok trvá až do 29. 11. 2013). Rozhodnutím Úřadu důchodového zabezpečení ze dne 8. 1. 1987 byl žalobci přiznán částečný invalidní důchod úrazový od 16. 12. 1984. Od 1. 6. 1987 je žalobce plně invalidní (viz rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 24. 5. 1988, čj. 15 C 22/88 – 26). Podle osobního listu důchodového pojištění je u žalobce evidována náhradní doba pojištění z důvodu pobírání důchodu od 1. 10. 1988 do 29. 11. 2003. Vedle toho jsou v evidenčním listu evidovány od roku 1986 až do roku 2012 vyměřovací základy odpovídající výši vyplacené náhrady za ztrátu na výdělku po skončení pracovní neschopnosti.

Soud považuje za podstatné zdůraznit, že je třeba rozlišovat vznik nároku na dávku a vznik nároku na výplatu dávky. Nárok na dávku (starobní důchod) vzniká za podmínek upravených v § 28 zákona o důchodovém pojištění, tedy jestliže pojištěnec získal potřebnou dobu pojištění a dosáhl stanoveného věku, popřípadě splňuje další podmínky stanovené v tomto zákoně. Součástí dávkového schématu není jakýkoliv subjektivní prvek spočívající v projevu vůle pojištěnce. Nárok na dávku tedy vzniká nezávisle na vůli pojištěnce, a to i proti jeho vůli, dnem, kdy jsou splněny podmínky stanovené zákonem (§ 54 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění). Nárok na výplatu dávky naproti tomu vzniká za podmínek dle § 54 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění, tedy splněním podmínek stanovených tímto zákonem pro vznik nároku na důchod a na jeho výplatu a podáním žádosti o přiznání nebo vyplácení důchodu. Nárok na výplatu dávky tedy nemůže vzniknout bez naplnění subjektivní podmínky spočívající v projevu vůle pojištěnce, neboť ten musí požádat o přiznání a výplatu důchodu.

V dané věci není mezi účastníky sporné, že žalobce získal více než 10 let doby zaměstnání v I.AA pracovní kategorii výkonem práce pod zemí v hlubinném uranovém dolu. Z osobního listu důchodového pojištění zpracovaného žalovanou plyne, že jde o dobu od 21. 4. 1969 do 30. 9. 1988, celkem tedy o více než 19 let výkonu práce. Žalobce ke dni 31. 12. 1995, kdy pozbyl platnosti zákon o sociálním zabezpečení, splňoval podmínky dle § 22 odst. 1 písm. a) tohoto zákona pro to, aby mu vznikl nárok na starobní důchod dosažením věku 55 let. Žalobce totiž byl zaměstnán nejméně 15 roků v zaměstnání uvedeném v § 14 odst. 2 písm. a) tohoto zákona (zaměstnání v I. pracovní kategorii v hornictví se stálým pracovištěm pod zemí v hlubinných dolech) nebo nejméně 10 roků v takovém zaměstnání v uranových dolech. Do dne pozbytí platnosti tohoto zákona nicméně žalobce požadovaného důchodového věku nedosáhl. Zákon o důchodovém pojištění účinný od 1. 1. 1996 institut pracovních kategorií nepřevzal, z důvodu zachování přiměřené míry kontinuity ovšem obsahuje v § 74 pravidlo, podle něhož nároky na snížení věkové hranice pro vznik nároku na starobní důchod podle předpisů platných před

1. 1. 1996 po odpracování stanovené doby zaměstnání v I. pracovní kategorii zůstávají zachovány. Snížená věková hranice pro vznik nároku na starobní důchod se přitom považuje pro účely tohoto zákona za důchodový věk.

Podle § 29 zákona o důchodovém pojištění, ve znění účinném ke dni 30. 11. 2003, má pojištěnec nárok na starobní důchod, jestliže získal dobu pojištění nejméně 25 let a dosáhl aspoň věku potřebného pro vznik nároku na starobní důchod (dále jen „důchodový věk“). Právě ke dni 30. 11. 2003 dosáhl žalobce důchodového věku, a to ve smyslu § 74 zákona o důchodovém pojištění ve spojení s § 22 odst. 1 písm. a) zákona o sociálním zabezpečení, neboť dovršil 55. rok života. Skutečnost, že obecný důchodový věk žalobce by dle § 32 odst. 3 písm. a) zákona o důchodovém pojištění, ve znění účinném ke dni 30. 11. 2003, činil 62 let, není významná, neboť namísto tohoto „obecného“ důchodového věku se ve vztahu k žalobci užije s ohledem na § 74 zákona o důchodovém pojištění důchodový věk stanovený v návaznosti na pracovní kategorie a zákon o sociálním zabezpečení. Žalobce současně k výše uvedenému datu získal i potřebnou dobu pojištění 25 let, do níž se započítává i náhradní doba pojištění z titulu pobírání plného invalidního důchodu [§ 12 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění; § 5 odst. 1 písm. t) ve spojení s § 12 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění; § 9 odst. 1 písm. h) zákona o sociálním zabezpečení ve spojení s § 13 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění]. Z toho tedy plyne, že žalobci bez dalšího vznikl nárok na starobní důchod dne 30. 11. 2003, a to bez ohledu na to, že nepožádal o přiznání nároku na výplatu starobního důchodu od tohoto data.

Žalobci tedy vznikl nárok na starobní důchod dne 30. 11. 2003, přičemž ani plynutím času tento nárok nezanikl (§ 55 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění). Existence tohoto nároku na starobní důchod vylučuje, že by žalobci mohl kdykoliv později vzniknout nárok na totožnou dávku podle jiných ustanovení zákona o důchodovém pojištění. Soud tedy nepřisvědčil tvrzení žalobce, že mu nárok na starobní důchod vznikl až dosažením „obecného“ důchodového věku dle § 29 zákona o důchodovém pojištění. Trvání nároku na starobní důchod brání tomu, aby později vznikl nárok na tentýž důchod na základě jiných právních skutečností. Zákon nestanoví, že by bylo možné přihlédnout k pozdějšímu okamžiku splnění podmínek pro vznik nároku na starobní důchod podle jiného ustanovení zákona o důchodovém pojištění, pakliže by to bylo pro pojištěnec výhodnější. Pokud zákonodárce v některých případech umožňuje volit ze dvou možností tu, která je pro pojištěnce výhodnější, resp. tvoří-li jedna z možností minimální hranici, pak to výslovně stanoví (viz např. § 14 odst. 1, § 19 odst. 1, § 19a odst. 2 zákona o důchodovém pojištění, § 3a odst. 1 vyhlášky č. 284/1995 Sb.). Zákon nepřiznává pojištěnci právo zvolit si důchodový věk, ten je pro každého pojištěnce pevně stanoven zákonem, ani právo zvolit si, podle jakého ustanovení zákona chce starobní důchod přiznat.

Poté, co soud určil, kdy žalobci vznikl nárok na starobní důchod, zabýval se otázkou, zda a jakým způsobem lze zohlednit skutečnost, že žalobce po vzniku nároku na

starobní důchod pobíral plný invalidní důchod, resp. invalidní důchod pro invaliditu III. stupně.

Procentní míra starobního důchodu se stanoví v závislosti na době pojištění získané do vzniku nároku na tento důchod (§ 34 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění). Dobu pobírání invalidního důchodu od 30. 11. 2003 do 30. 11. 2013 tak nebylo možno zohlednit podle zmíněného ustanovení, neboť jde o dobu pojištění získanou až po vzniku nároku na starobní důchod. Zohlednění dob účasti na důchodovém pojištění získaných po vzniku nároku na invalidní důchod je upraveno v § 34 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění, podle něhož se výše procentní výměry starobního důchodu zvyšuje pojištěnci, který po vzniku nároku na tento důchod vykonával výdělečnou činnost a nepobíral přitom starobní ani plný invalidní důchod, za každých 90 kalendářních dnů této výdělečné činnosti o 1,5 % výpočtového základu. Žalobce ovšem po vzniku nároku na starobní důchod (tj. po 30. 11. 2003) výdělečnou činnost nevykonával, naopak pobíral plný invalidní důchod. Vyplácení náhrady ušlého výdělku po skončení pracovní neschopnosti od státního podniku D. nelze považovat za výkon výdělečné činnosti, která je definována v § 27 zákona o důchodovém pojištění (tedy podle § 5 odst. 1 a 4 tohoto zákona). V případě žalobce tak není splněna pozitivní podmínka (výkon výdělečné činnosti), naopak je přítomna negativní podmínka (pobírání plného invalidního důchodu). Žalovaná tedy postupovala správně, jestliže při stanovení procentní míry starobního důchodu žádným způsobem nezohlednila, že žalobce v době od 30. 11. 2003 do 29. 11. 2013 pobíral plný invalidní důchod, resp. invalidní důchod pro invaliditu III. stupně.

Soud doplňuje, že teze žalobce, že jak z invalidního důchodu, tak náhrady výdělku po skončení pracovní neschopnosti bylo placeno pojištění na sociální zabezpečení, takže by tato doba měla být zohledněna, je lichá. Pobírání plného invalidního důchodu (resp. invalidního důchodu pro invaliditu III. stupně) je náhradní dobou pojištění, která nezakládá povinnost hradit pojistné na sociální zabezpečení (§ 3 zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, *a contrario*). Pojistné na sociální zabezpečení se nehradí ani z vyplacené náhrady škody, jejíž jednou z forem je právě náhrada výdělku po skončení pracovní neschopnosti [§ 5 odst. 1 písm. a) bod 2 zákona č. 589/1992 Sb., ve znění účinném do 31. 12. 2006, resp. § 5 odst. 2 písm. a) téhož zákona, ve znění účinném od 1. 1. 2007]. Není tedy pravda, že by z obou těchto příjmů žalobce bylo v minulosti hrazeno pojistné na sociální zabezpečení. Soud doplňuje, že vzhledem k tomu, že pro žalobce bylo výhodnější vycházet z výpočtového základu dle § 19 zákona o důchodovém pojištění (výpočtový základ, z něhož byl vyměřen plný invalidní důchod), což žalovaná ověřila provedením srovnávacího výpočtu, nevycházela žalovaná z výpočtového základu dle § 15 ve spojení s § 16 zákona o důchodovém pojištění. Do výpočtového základu tak vůbec nemůže vstoupit náhrada výdělku po skončení pracovní neschopnosti, která byla žalobci vyplacena po vzniku nároku na starobní důchod (viz již rozsudek NSS čj. 9 Ads 64/2015 – 63).

Argumentu žalobce opírajícímu se o rozhodnutí Úřadu sociálního zabezpečení ze dne 8. 1. 1987, v němž byla žalobci v souvislosti s přiznáním částečného invalidního důchodu uznána doba zaměstnání 42 let, soud nepřisvědčil. Jak plyne z textu tohoto rozhodnutí, je v této době zohledněna i tzv. doba dopočtená (od vzniku nároku na invalidní důchod do dosažení věku 60 let, jenž byl v dané době obecným důchodovým věkem), což vychází z § 28 odst. 1 zákona č. 121/1975 Sb., o sociálním zabezpečení. Tzv. dopočítávání doby zaměstnání, resp. v současnosti doby pojištění, je tradičním institutem vztahujícím se ovšem výlučně k invalidním důchodům. Smyslem dopočítávání dob je zajistit, aby výše invalidního důchodu nebyla ovlivněna toliko počtem již získaných dob zaměstnání (pojištění), ale též předpokládanými budoucími dobami zaměstnání do dovršení zákonem stanoveného věku, tedy aby invalidní důchod dosahoval slušné výše. Doba zaměstnání, z níž vychází rozhodnutí Úřadu sociálního zabezpečení, tedy v podstatném rozsahu zahrnuje tzv. dopočtenou dobu, která není dobou zaměstnání skutečně již získanou. Institut tzv. dopočtené doby se naproti tomu neuplatní v případě nároku na starobní důchod. Vznik nároku na tuto dávku, stejně jako její výše se odvíjejí výlučně od dob skutečně získaných, ať již jde o doby zaměstnání (pojištění), nebo doby náhradní. Rozhodnutí Úřadu sociálního zabezpečení z roku 1987 tak nemůže být určující ve vztahu k otázce, jaké doby zaměstnání (pojištění), resp. náhradní doby žalobce skutečně získal po datu vydání tohoto rozhodnutí.

Žalobce dále poukazoval na to, že V. Č. uznala žalovaná důchodový věk ve výši obecného důchodového věku, ačkoliv splňoval podmínky pro získání důchodového věku dovršením 55. roku života, a zohlednila mu náhradní doby pojištění (pobírání plného invalidního důchodu) i po získání důchodového věku, z čehož dovozoval porušení zásady rovného zacházení. Z osobního listu důchodového pojištění V. Č. ze dne 22. 3. 2012 ovšem plyne, že dosáhl v I.AA pracovní kategorii (uran) pouze 3.352 dnů zaměstnání (pojištění), tedy 9 let a 67 dní. Nesplnil tak podmínku dle § 22 odst. 1 písm. a) zákona o sociálním zabezpečení. Proto ani za účinnosti zákona o důchodovém pojištění nemohl činit jeho důchodový věk 55 let v souladu s § 74 tohoto zákona. Žalobce se tak nenacházel ve stejné situaci jako V. Č., odlišné zacházení ze strany žalované tak je ospravedlněno legitimním důvodem vycházejícím ze zákona o důchodovém pojištění. Při jednání pak žalobce předložil další osobní list důchodového pojištění týkající se nároku V. Č. na starobní důchod datovaný dnem 10. 8. 2012. Ten vychází z toho, že pan Č. má nárok na starobní důchod při dosažení věku 55 let (tedy od 2. 6. 1999), ovšem stejně jako v případě žalobce mu v tomto osobním listu není doba po 1. 6. 1999 hodnocena jako (náhradní) doba pojištění. Tento osobní list důchodového pojištění, jenž vychází z toho, že V. Č. vznikl stejně jako žalobci nárok na starobní důchod dosažením 55 let, dokládá, že žalovaná zachází s žalobce stejně jako s panem Č., tj. nezahrnula mu do celkové doby pojištění dobu po dosažení 55. roku života.

Teprve při jednání, tj. po uplynutí lhůty k podání žaloby, žalobce namítl, že s ním žalovaná zachází rozdílně než s panem F. K., jemuž byla uznána doba pojištění po dosažení věku 55 let. Toto žalobní tvrzení rozvíjí již dříve uplatněný žalobní bod nerovného

zacházení se žalobcem ze strany žalované, soud se jím proto věcně zabýval (v žalobě bylo poukazováno pouze na situaci V. Č.). Z osobního listu důchodového pojištění týkajícího se F. K. plyne, že v I.AA kategorii zaměstnání (uran) dosáhl 3.500 dnů pojištění, tj. 9 let a 215 dnů (doba od 1. 1. 1988 do 3. 9. 1988 není vedena jako doba výkonu zaměstnání v uranových dolech). Pro dosažení důchodového věku v 55 letech je nicméně třeba být zaměstnán v uranových dolech nejméně 10 let. Podle osobního listu pak pan K. v době od 13. 1. 2009 do 26. 6. 2017 vykonával výdělečnou činnost indikovanou slovem „pojištění“. I kdyby tedy žalobce splnil podmínky vzniku nároku na starobní důchod v 55 letech, vykonával po vzniku nároku výdělečnou činnost. Z obsahu osobního listu důchodového pojištění se tedy jeví, že průběh dob pojištění a náhradních dob pana K. je ve významném ohledu odlišný od žalobce. Není přitom vyloučeno, že pokud by byl starobní důchod pana K. přehodnocen na důchod „hornický“, došlo by k úpravě jeho osobního listu důchodového pojištění, jako v případě pana Č.

Žalobní námitka, že krátit na 80 % lze pouze náhradní doby pojištění získané po 1. 1. 1996, nikoliv náhradní doby dřívější, byla uplatněna poprvé při jednání, tedy po uplynutí lhůty pro podání žaloby. Tímto opožděným žalobním bodem se soud proto nemůže zabývat. K této otázce nicméně nad rámec nezbytně nutného, za účelem zvýšení přesvědčivosti rozhodnutí a posílení důvěry žalobce v zákonnost napadeného rozhodnutí soud doplňuje, že pravidlo, podle něhož se pro účely stanovení výše procentní výměry hodnotí náhradní doby pojištění pouze zčásti (z 80 %), bylo zavedeno až novelizací zákona o důchodovém pojištění provedenou zákonem č. 289/1997 Sb., účinným od 1. 7. 1998. Za náhradní dobu pojištění ve smyslu § 12 zákona o důchodovém pojištění se považují též náhradní doby získané před 1. 1. 1996 podle předpisů platných před tímto dnem a doba pobírání důchodu za výsluhu let (§ 13 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění). Náhradní doby získané dle právních předpisů účinných před 1. 1. 1996 se kladou na roveň náhradním dobám pojištění ve smyslu zákona o důchodovém pojištění. Zákon č. 289/1997 Sb., jenž zavedl redukci náhradních dob pojištění, v čl. V odst. 2 stanoví, že jde-li o nároky na důchody vzniklé v období od 1. ledna 1998 do 30. června 1998 a o nichž nebylo před 1. červencem 1998 pravomocně rozhodnuto, a o přiznání nebo změnu výše těchto důchodů za dobu před 1. červencem 1998, i když o nich již bylo pravomocně rozhodnuto, rozhodne se o těchto nárocích podle předpisů platných v tomto období. Z tohoto přechodného ustanovení tedy plyne, že dosavadní způsob hodnocení náhradních dob pojištění je zachován pouze pro pojištěnce, jimž vznikl nárok na důchod před 1. 7. 1998, což není žalobcův případ. Na pojištěnce, kterým vznikl nárok na starobní důchod po 30. 6. 1998, se již užije nová úprava stanovení výše procentní výměry důchodu (krácení náhradních dob pojištění na 80 %), a to i ve vztahu k náhradním dobám, které pojištěnec získal před 1. 7. 1998. Pro zachování dosavadního režimu zohlednění náhradních dob pojištění není určující, kdy náhradní doba pojištění trvala, nýbrž kdy vznikl nárok na starobní důchod (srov. rozsudek NSS ze dne 24. 9. 2009, čj. 6 Ads 103/2009 – 64, a rozsudek ze dne 1. 11. 2013, čj. 4 Ads 111/2012 – 135).

Soud neprovedl důkaz stanoviskem Ministerstva financí ze dne 16. 6. 2008 ohledně vyhlášky č. 125/1993 Sb., neboť to se týká problematiky stanovení základu pro výpočet výše pojistného, kterou je zaměstnavatel povinen hradit za pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolení. Jde o otázku, která nesouvisí s posouzením, zda žalobce splnil podmínky § 34 zákona o důchodovém pojištění pro započtení náhradní doby pojištění od 30. 11. 2003 do 30. 11. 2013. Ze stejného důvodu soud neprovedl důkaz ani informačním článkem o zákonu o úrazovém pojištění. Zákon č. 266/2006 Sb., o úrazovém pojištění, byl bez náhrady zrušen zákonem č. 205/2015 Sb., aniž by kdy nabyl účinnosti. Nemůže tak mít žádný vliv na posouzení důchodových nároků žalobce.

Jelikož soud neshledal žádný žalobní bod důvodným a z obsahu správního spisu neseznal ani žádnou vadu řízení, k níž by byl oprávněn přihlédnout i bez námítky, zamítl žalobu podle § 78 odst. 7 s. ř. s. jako nedůvodnou.

O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobce byl ve věci neúspěšný, procesně úspěšná žalovaná pak nemá právo na náhradu nákladů, neboť jde o věc důchodového pojištění (§ 60 odst. 2 s. ř. s.).

P o u č e n í :

Proti tomuto rozhodnutí **l z e** podat kasační stížnost ve **lhůtě dvou týdnů** ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů je stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Praze dne 9. října 2017

Tomáš Kocourek, v. r.
soudce

Za správnost:
P. Š.